

Sosyal Güvenlik

Giriş

Depremden zarar gören insanların "devlet nerede?" şeklindeki haklı sorularına devlet cevabını, emeklilik yaşıyla uğraşarak veriyordu. Üstelik gönüllü kuruluşları yardım çalışmalarından dolayı eleştirerek ve başına sansür uygulayarak. Ne evsiz, kalanlar,, ne salgın hastalık tehlikesi ne de yaşanan acılar üç süahşörleri durduramıyor; onlar çekmişler kılıçlarını» depremde mal kaçırıcısına,, "Sosyal Yıkım Yasasını meclisten geçiriyordı.

Hükümet,, deprem sonrası gösterdiği basiretsizliği örtme çabaları» yoğunlaştırdık» halkımız yağmur altından ve salgın hastalık tehlikesiyle yüz yüze kalmışken, reform adı altında emekçilerin haklarını gasp etmeye hız vermiş; büyük bir duyarsızlıkla ceylan derisi koltuklarından IMF direktifleri doğrultusunda parmak kaldırmışlardır.

Başta TMMOB, KESK ve sivil örgütler olmak üzere insanlar "depremde etkilenenlere nasıl yardım edebiliriz?" çabasında iken; hükümet IMF tetikçiliği rolünü üstlenerek, güvenlik yasasını mecliste kabul etti. Bu tutum» hükümetin halka ne kadar yabancı olduğunun açık bir göstergesidir.

Sosyal Güvenlik Yaşa Tasarısı Reform Değil, Ölüm Fermanıdır

Emekçiler örgütlenip sendikalarını kurmadan önce çalışma ilişkilerinde tam bir kuralsızlık egemendi. Çalışma süresi belirsizdi; insanlar 16 saat çalıştırıldı, iş güvencesi, sosyal güvenlik, hafta sonu tatili, bayram tatili» yıllık ücretli izin gibi haklar yoktu. Çalışanların sağlığını koruyucu tedbirler bulunmamaktaydı., Bu kara dönem emekçiler tarafından "Vahşi Kapitalizm" olarak adlandırıldı.

SaMp OUumuz Hakları Mücadele İle Kazandık!

Emekçiler sendikalarda örgütlenerek bu gidişe dur deyip, mücadeleleri sonucunda» örgütlenme» toplu pazarlık» grev, dinlenme ve yıllık izin haklarını elde ettiler. Bu dönemde çalışma süresi sınırlandı; iş güvencesi, sosyal güvenlik hakkı kazanıldı ve çalışanların sağlığını koruyucu

tedbirler alınmaya başlandı,

1970'li yıllara kadar çalışanlar müca-deleleri sonucunda kazanımlarına yeni kazanımlar kattılar.

Ancak, doğaya, insanlığa ve hayata yalnızca kâr olgusuyla bakan sermaye, bu kazanımlara göz dikmekte gecikmedi!. Yeni Dünya Düzeni diye adlandırılan politikalarla, emekçilerin yüzyıllar süren mücadeleyle elde ettikçe kazanımlar birer birer geri alınmaya başlandı. Bu döneme, iş hayatını kuralsızlaştırma, işten çıkarma, iş süresinde ve ücrette esnekleştirme, sendikasılaştırma egemen hale gelmiştir, Ve her geçen gün bu saldırılar artırılmaktadır.

Bu politikalarla hedeflenen, "Yeniden Vahşi Kapitalizm" koşullarının! geri getirilmesidir..

Bu saldırı politikalarından biri de Sosyal Güvenlik, (yıkım) Reformu Yasasıdır,

Gereğeleri de çok masum (!); "Sosyal Güvenlik kuruluşları» sürekli açık veriyor, bu açık ta her geçen yıl artıyor, öyleyse bu gidişe dur demeli".

Reformlar yapılmaz ise "ülke batacaymış, bizi hep böyle diyerek oyalamadılar mı? Hep "ülkeyi kurtarmak" adına emekçilerden fedakarlık istendi, istendi, istendi; ama onların deyimiyle hala ülke batma noktasında.

Nasıl ki, geçmişteki uygulamalar öncesinde de masum gereğeler ortaya konulmuş, ama ardındaki politikaların hep emekçiler aleyhine olduğu görülmüş ise, Sosyal Güvenlik Reform(u) Yasası'da aynı sonucu doğuracaktır.

Sosyal Güvenlik Reformu Adı Altında H« Gelişilmek İsteniyor?

IMFnin talimatları doğrultusunda hazırlanan Sosyal Güvenlik Reformu yasası işçilerin, kamu emekçilerinin ve emekçilerin kazanılmış haklarını gasp etmeyi hedefliyor.. Bu yasa birikmiş primlerin sermayeye aktarılmasının yanı sıra sosyal devletten arta kalan ve varsa elimizden almayı hedefliyor.

Öncelikli olarak şunu görüyoruz ki; Sosyal Güvenlik Reform(u) Yasası IMFnin

dayatması sonucu hazırlanmıştır. Peki IMF neden bizi, SStCyı by kadar düşünüyor; "Sosyal Güvenlik kuruluşlarının batmasından neden bu kadar çekiniyor?

IMFnin ülkelere önerdiği politikalar hep, ülkelerin IMFye olan borçlarının ödemesinin garantiye alınmasını sağlayan politikalar.

Sosyal Güvenlik Sistemi ile sınırlı da olsa,, emekçilere bir miktar kaynak aktarılmaktadır.. Bu kaynak sınırlandırılırsa,, IMFye daha fazla kaynak aktarılacaktır.. Hele hele ardından özelleştirme» IMF ve sermaye için tam ballı börek olacak, artık emekçilerin yararlanabileceği hiçbir şey kalmayacaktır.

Önce, emeklilik yaşı yükseltilecek, sonra da Sosyal Güvenlik kurumları •özelleştirilecek, çalışan primleri ödeyecek, ödeyecek, ama emekli olamayacak; primler uluslararası sermayeye kaynak olarak, kalacaktır.

Problem "Devletin batması" değildir, eğer öyle olsaydı Sosyal Güvenlik Yasası yalnızca Türkiye'de dile getirilirdi., "Reformu" IMF tüm yoksul ülkelere» borçlu ülkelere önermezdi. Problem, borçlu ülkelerin, borçlarını ödeyebileceği kaynağın yaratılmasıdır,

Sosyal Güvenlik Reformu İçin Ortaya Sunulan Gereğeler Doğru mu?

0 En önemli gereğçe genç yaşta emekli olunması ve SSK açıkları. Oysa gerçekte bu mu?

Her yıl emekli olmak için SSK'ya ortalama 180 bin kişi başvuruyor. 1996'da 177 bin 4 kişi, 1997'de de 179 bin 975 kişi emekli oldu. Hiç kimsenin emekli edilmemesi halinde SSK'nın bundan elde edeceği yıllık kazanç 151 trilyon lira olacak. (180 bin emekli x 70 milyon lira emekli aylığı x 1,2 ay= 151 trilyon lira),.

0 Öte yandan 4,5 milyon kaçak işçi» SSK primine esas asgari kazanç üzerinden sigortalama kurumun kasasına fazladan 1,7 katrilyon lira girecek (93.366.000 x %33.5 x 4,5 milyon x 12 ay^{5*} 1.7 katrilyon TL).

Ayrıca Avrupa Birliği (AB) düzeyinde sosyal güvenliğe devlet katkısı yapılırsa, "açık" diye bir sorun olmayacak,

düzeyinde devletin sosyal güvenliğe katkısı,, yüzde 35'tir (Tablo 1).

Türkiye'de böyle prim« ve sistemli bir katkı yok., Ülkemizde işçinin payı, ücretin yüzde 14'ünden, işverenin payı ise yüzde 19,5 "den oluşuyor.

Sigorta primine esas asgari kazanç üzerinden 5,3 milyon sigortalı için AB düzeyindeki yüzde 1.8'lik devlet katkısı yapılırsa, bu miktar yıllık 1 katrilyon 69 trilyon lira ediyor. SSK'nın bu yıl ki açığı da, 1 katrilyon lira dolayında

0 SSK'nın Nisan 1999 itibariyle işverenlerden 476 trilyon lira alacağı bulunuyor., Bunları üst üste koyduğumuz zaman SSK'nın kasasında 3 katrilyon 245 trilyon lira olması lazımdır. 1 katrilyonluk "açığı" düşürseniz, kasada fazla 2 katrilyon 245 trilyon lira bulunacaktır.

Eğer Sorun Var İse Bunu Biz Yaratmadık (!):

0 SSK'nın bugün içinde bulunduğu sorunlar» biz emekçilerin yarattığı sorunlar değildir.. Gerek SSK, gerekse Emekli Sandığının politikaları, bu kurumların bütün organlarını oluşturan devletin belirlediği kişiler tarafından belirlenip uygulanmaktadır.

0 Yıllardır sosyal güvenlik kurumlarının primlerini ucuz faizle sermayeye peşkeş çekenler biz değiliz, Çalışanlardan! yüzde 35'lere kadar primini düzenli olarak keserken, sermayeden SSK primlerini düzenli ve etkin olarak toplamayan, sonra da bunları affeden bizler değiliz. SSK fonlarını ilaç ve özel hastane giderleri olarak sağlık tekellerine aktaran, sigortasız 5 milyon işçi çalıştırılmasına göz yumayan, çalışanların sigortalarının

OECD ÜYESİ ÜLKELERDE DEVLET KATKISI

ABD	29,48
Almanya	25,66
Avustralya	79,82
Belçika	31,11
Danimarka	35,70
Finlandiya	44,66
Fransa	19,63
İngiltere	55,06
İsveç	49,25
Kanada	61,17
Norveç	65,55
Yeni Zelanda	92,47
Yunanistan	12,41
Türkiye	

Tablo 1

eksik yatırımlarına ses çıkarmayan bizler değiliz..

Çalışanların örgütsüzleştirilmesi ve hak arayamaz duruma getirilmesi ve benzer uygulamaların sorumlusu bizler değiliz.

H Kaldı iki sosyal güvenlik sistemi, Avrupa devletleri tarafından ortalama yüzde 35 civarında desteklenirken» ülkemizde hiçbir devlet yardımı yapılmamakta, aksine birikmiş kaynaklar devletim açığını kapatmak için kullanılmaktadır.

Ortalama Yaşam Süresini Aşan Çalışma Süresi Olur mu?

Ülkemizde ortalama 65 yıl olarak tespit edilen yaşam süresi, Avrupa ülkelerindeki ortalama yaşam süresinden 10 yıl daha kısadır. Emeklilik yaşının tasanda öngörüldüğü gibi 58-60 olması halinde emekli olarak yaşanan süre 3 yıl'a sınırlı olacak, bu süre Avrupa ülkelerinde 12 yıldır. (Tablo 2) Büyük Mr çoğunluk ise aşın yıpranma nedeniyle emekli olmadan yaşamı süresini tamamlayacaktır.

Taslak Kamu Emekçilerinden Ne Götürüyor?

Çalış, Prim Öde, Emekli Olma,

Sağlık Masraflarını Sın Karşıla

Şu anki durumda kamu emekçisi kadınlar 20,, erkekler 25 hizmet yılı çalışarak emekli olabilirken, taslak ile kadın ve erkek için 25 yıl çalışma zorunluluğu ve emeklilik için kadınlarda 52, erkeklerde 58 yaşını doldurma şartı getirmek istenmektedir.,

Ayrıca bu kanun yürürlüğe girdiği tarihte; Emeklilik sürelerini doldurmaya:

2 yıldan az kalan kadın 38, erkek 43,

3 yıldan az kalan kadın 41, erkek 45,

4 yıldan az kalan kadın 43, erkek 46,,

5 yıldan az kalan kadın 45, erkek 43,

6 yıldan az kalan kadın 47, erkek 50,

7 yıldan az kalan kadın 48, erkek 51,

8 yıldan az kalan kadın 49, erkek 52,

9 yıldan az kalan kadın 50, erkek 53,

10 yıldan az kalan kadın 50, erkek 54,

10 yıldan fazla kadın 52, erkek

56 yaşını doldurmaları ve kadın çalışan 20, erkek çalışan 25 fiili hizmet yılı süresini tamamlamaları halinde emekliye ayrılacaktır.

Şu anda çalışanları içini getirilen aşamalı emeklilik süresi artışı,, kazanılmış hakların gaspı anlamına gelmektedir.,

Bugüne kadar tamamı kurum tarafından karşılanan protez,, ortez ve tıbbi araç bedellerinin yüzde 10'u çalışanlar tarafından ödenecektir.

ÜLKE	ORTALAMA EMEKLİ AYLIĞI ALMAN İL
Almanya	13
Avusturya	10,5
Belçika'	12,9
Kanada	11,3
Danimarka	11,3
İspanya	13,2
Finlandiya	9,6
Yunanistan	12
İtalya	18,7
İngiltere	12,8

Tahh 2

Yıllardır zorunlu tasarruf adı altında maaşlarımızdan kesilen birikimlerimize el konulacak. 12 yıldır kesilen ve düşük oranda nemalancmñian tasarruf kesintilerimiz işçi statüsünde çalışanlar için oluşturulacak işsizlik sigortası fonuna katılırken,, memur statüsünde çalışanların birikimleri ise belirsizliğini korumaya devam edecek.

Taslakla emekli! maaşlarındaki artışın aylık enflasyon oranına göre belirleneceği belirtilmektedir. By hükümlerle, emekli maaşlarının bugünkü düşük düzeyi kalıcı hale getirilmektedir., Ayrıca belirlenen enflasyon oranı da gerçek enflasyonun! altındadır. Çalışanların ve emeklilerin ücretleri toplu sözleşmeyle belirlenmesi gerekirken bu hak görmezlikten gelinmektedir.

Düşünsenize; bugün için emeklilerin, çalışanların alımı gücünü,, ileride maaşlar enflasyon oranında artırılabilecektir demek en iyi ihtimalle bu alım gücünüz sabırlenecektir demektir. Emeklilerin refah payından yararlanmaları söz konusu olmayacaktır. Yani ölmez de emekli olabilirsiniz, sanmayın . ki, yaşamın rahatlıkla sürdüreceksiniz., Çalışırken ölmeseniz bile, emekli olunca acılıktan öleceksiniz demektir.

Bahçrtñn DEMİR

Afet İşleri Genel Müdürlüğü:
Jeoloji Mühendisi